
”Anser du att Sverige ska införa euron som valuta?”

Detta är texten på den röstsedel som svenska folket har att ta ställning till den 14 september i år. Valet mellan en egen svensk krona eller en gemensam europeisk euro är sannoligen inte lätt. Det finns åtskilliga ekonomiska och politiska för- och nackdelar att gå med i EMU och dessa är svåra att värdera och väga samman.

I detta temanummer om EMU har vi inbjudit en statsvetare och tio nationalekonomer att diskutera olika ekonomiska och politiska aspekter av ett svenskt utanförskap eller deltagande i EMU. Författarna, som i sin profession tidigare har studerat och analyserat olika frågor som är förknippade med den europeiska ekonomisk integrationen, har fått skriva om olika områden och har varit fria att redovisa sina egna uppfattningar. Vår målsättning har varit att olika perspektiv på EMU frågan skall komma till uttryck. Genom att få kompetenta och etablerade forskare verksamma i och utanför Sverige att medverka har vi försökt uppnå detta mål. Bland författarna återfinns en dansk och två finska ekonomer samt tre svenska ekonomer som är verksamma utanför Sverige.

Temanumret inleds med en uppsats som ser EMU frågan ur ett historiskt perspektiv varpå följer tre artiklar vilka fokuserar på politiska argument och inflytandefrågor. De fyra artiklarna därefter diskuterar finans- och penningpolitiken i och utanför EMU och de tre avslutande artiklarna analyserar effekter på handel och integration av kapitalmarknader i valutaunionen.

Lars Jonung inleder med att påminna oss om att Sverige tidigare ingått i en myntunion med Danmark och Norge. Uppsatsen diskuterar förutsättningarna som rådde för denna

skandinaviska myntunion, dess likheter och skillnader med EMU, samt vilka lärdomar man kan dra av den.

I blocket av artiklar som fokuserar på de politiska argumenten för och emot EMU och inflytandefrågor inleder Sverker Gustavsson med att diskutera huruvida folkstyret kan äventyras av valutaunionen. Birgitta Swedenborg diskuterar bl a EU som fredsprjekt och om EMU kan öka konfliktriskerna inom unionen. Hon berör också inflytandefrågorna. Detta är även temat för Stefan Lundgrens artikel som detaljerat analyserar EMU-projektet och svenskt politiskt inflytande i den europeiska unionen.

I den första artikeln i blocket om finans- och penningpolitikens roll i och utanför EMU uppehåller sig Torben M Andersen vid finanspolitikens roll inom EMU som blir central för stabiliseringspolitiken när de enskilda länderna inte längre kan föra en självständig penningpolitik. Nils Gottfries penetrerar betydelsen av en självständig penningpolitik för Sverige, medan Lars E O Svensson är kritisk till den penningpolitiska strategi som anammats av den Europeiska centralbanken. Svensson argumenterar för att såväl Sverige som Storbritannien bör bli medlemmar i EMU för att penningpolitiken i valutaunionen skall kunna reformeras till det bättre. Sista uppsatsen i detta block berör lönebildningens roll och Juhana Vartiainen hävdar att en effektiv samordning av lönebildningen kan vara ett substitut för en självständig riksbank. Vartiainen hävdar också att lönebildningen och dess institutioner i Sverige och Finland är likartade trots förekomsten av statlig inkomstpolic i Finland.

De tre sista uppsatserna analyserar ut-

vecklingen av handeln inom och utanför valutaunionen samt integrationen av kapitalmarknaden inom EMU. Såväl Hans Genberg som Harry Flam framhåller att ny empirisk forskning tyder på att en valutaunion skulle ge ekonomiskt signifikanta öknningar i internationell handel. Genberg påpekar också att det finns empiriskt stöd för att finans- och kapitalmarknader blir mer integrerade i en monetär union. Yrjö Koskinen och Mattias Nilsson ger empiriskt stöd för denna uppfattning med färsk resultat från en egen studie som indikerar att kapitalkostnaderna har minskat och investeringarna har ökat för företagen i medlemsländerna i EMU.

Vi kan inte garantera att den osäkre väljaren blir mer övertygad om sitt beslut den 14 september efter en läsning av dessa artiklar. Även för tränade nationalekonomer och statsvetare är det svårt att bedöma enskilda aspekter av EMU-frågan. Än svårare är det självfallet att väga de olika argumenten mot varandra. Vi är dock övertygade att det finns mycket att lära av de elva bidragen i detta nummer av Ekonomisk Debatt. Det är vår förhoppning att de kan bidra till att ytterligare höja debattertemperaturen inför höstens viktiga folkomröstning.

Lennart Berg och Anders Björklund